

АНАЛИЗ

на текущото състояние на действащи програми за медиация към съдилищата

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение.....	3
1.1. Увод.....	3
1.2. Същност на съдебните програми за медиация.....	6
1.3. Основна цел на Анализа.....	8
2. Програми за инициране и популяризиране на съдебни програми за медиация.....	9
2.1. Действащи към момента програми за инициране и популяризиране на съдебни програми за медиация.....	9
3. Развитие на съдебните програми за медиация по градове.....	12
3.1. Развитие на съдебна програма за медиация в Софийски районен съд (СРС) и Софийски градски съд (СГС).....	12
3.2. Развитие на съдебна програма за медиация в Окръжен и Районен съд- Бургас.....	20
3.3. Център за Медиация към съдебен район на Окръжен съд Варна ...	24
3.4. Център по медиация при РС- Благоевград.....	28
3.5. Други съдилища в страната, в които са създадени съдебни центрове по медиация.....	30
4. Приложимост на съдебните програми за медиация по административни спорове.....	32
5. Заключение.....	36

1. Въведение

1.1. Увод

Медиацията е доброволна извънсъдебна процедура за разрешаване на спорове, която в последните години е най- бързо развиващия се способ за алтернативно разрешаване на спорове в света. Счита се, че медиацията има капацитета значително да облекчи работата на претоварените от дела правораздавателни системи. Статистиката сочи, че делата увеличават своя брой, а обществото остава все по-недоволено от съдебния процес. Но за жалост очевидния и доказан от множество изследвания, проведени от европейските институции потенциал за голямото практическо приложение на този институт към момента не е максимално реализиран и разгърнат. Все още медиацията е или неизвестна на широката общественост или в най-добрия случай – не е добре позната.

Въвеждането на медиацията в българската правна действителност чрез Закона за медиацията за жалост не постига търсения ефект. Логично е това да се обоснове с факта, че е необходимо време, както и ефективни действия за популяризиране на медиацията и разясняване на нейните изключително положителни характеристики за постигане на бързи, време и разходоспестяващи споразумения между страните, които поемат сами, както отговорността, така и контрола върху собствения си спор.

Не без значение е и обусловеността за приемане на Закон за медиацията- той е следствие не от назряла и осъзната обществена необходимост, а на задължението на България да транспонира Директива 2008/52/ ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговско правни въпроси. По този начин е създаден един механизъм, който няма своето историческо минало и обусловеност.

Към тази липса на стабилна основа и традиция в обществото за широко използване на извънсъдебни, алтернативни на съдебните способи за решаване на

споровете им, следва да се прибави и от части неперфектната нормативна уредба на медиацията, особено по административни спорове, която демотивира до степен цялостно отхвърляне на идеята за използване на медиацията като възможен способ за решаване на възникнал спор.

Добавяйки и липсата на последователна държавна политика за популяризиране на медиацията, липсата на познания или желание на адвокатите да насочват клиентите си към медиации, формалното посочване на хипотезата за медиация в призовките по граждански и търговски спорове без допълнително разясняване на самата процедура и ползите от нея, се стига до състояние, в което следва да се търсят способи, които да **популяризират** и **легитимират** пред гражданите медиацията като ефективен, бърз и евтин способ за разрешаване на споровете им, който е алтернатива на скъпите и бавни съдебни процеси. Казаното в още по-голяма степен важи за административните и в частност екологичните спорове, доколкото страните дори не са запознавани с книгата по делото за възможността да решат спора си чрез медиация, както и в АПК не съществува разпоредба, която да задължава съдиите да насочват страните към медиация.

Имайки предвид добрите практики в много от европейските държави, следва да се отчете, че една от мерките с най-положителни резултати за популяризиране и използване на медиация е насърчаването на страните да ползват медиация от съдиите, когато страните вече са отнесли спора си за решаване пред съда. Въпреки, че е безспорно, че колкото по-рано започне медиационната процедура, толкова по-положителен е ефектът от нея- във финансов и времеви план, то не следва да се пренебрегват и огромния брой случаи, при които страните, които вече са стигнали до образувано съдебно производство биват напътствани от съдията по делото към медиация. Още повече в среда, в която процедурата по медиация е новост, за която страните ако изобщо са чували не познават добре, ако страните не са били напътствани от адвокатите си към такава процедура, ако те не познават друг, който е използвал медиация и нямат знание и доверие в положителните страни на

процедурата по медиация, съдията може да даде **тежест и легитимност** на процедурата за доброволно разрешаване на спора.

С още по голяма сила казаното важи за административните спорове. Имайки предвид непрецизната правна уредба на медиацията по административни спорове, слабата почти нулева популярност на този способ, липсата на култура на договаряне у администрацията, както и липсата на практика, на която администрацията да стъпи и с която да мотивира постигнато споразумение по даден спор, увеличава значително ролята на съдиите в този начален етап на прилагане на медиация по административни спорове.

Имайки предвид редицата ограничения пред администрацията да договаря, например, когато действа в условия на обвързана компетентност, имайки също така предвид, че държавната такса за водене на административно дело е проста (т.е. не зависи от стойност, цена на иска, както по граждански спорове), по-скоро ще способства евентуална медиационна процедура да премине през санкцията на опитен съдия, който като прецени конкретния казус да посъветва и прикани страните, че по него е допустима и приложима процедура по медиация, като ги препрати към такава.

За определен период, докато бъде натрупана практика за казуси, по които е възможно да се прилага медиация, докато административните органи и гражданите добият знание и увереност за правото си да участват и договарят в процедура по медиация по административни спорове, докато спорещите страни добият култура на договаряне и на търсене на начини за доброволно, рационално и безконфликтно решаване на спорове, с отговорност и желание да решат не само собствения си спор, но и да облекчат съдебната система, ролята на административните съдии ще бъде решаваща. Тя би могла да замести липсата на споменатата по-горе историческа обусловеност за използване на алтернативни на съдебните способности за разрешаване на спорове в България, способна е да създаде сигурност у страните за ролята и позитивите от медиацията за разрешаване на споровете им.

С оглед на това Асоциацията на еколозите от общините в България съвместно с Партньора си Сдружение „Инициативни и иновации“, започна изпълнението на

проект по Оперативна програма „Добро управление“ BG05SFOP001-3.003 - Граждански контрол върху реформата в съдебната система **„Ефективната медиация в областта на екологичните спорове, адекватен способ за граждански контрол и подпомагане реформата в съдебната система“** .

Общата цел на проекта е адаптиране, развитие и усъвършенстване на алтернативните методи за решаване на правни спорове (медиация) при административни спорове и в частност- в областта на екологията и опазване на околната среда.

Проектният екип си поставя и следните **специфични цели**:

- Провеждане на анализ на текущото състояние и съществуващите добри практики в областта на медиацията, като способ за алтернативно решаване на спорове.
- Повишаване на обществената информираност и доверие в медиацията, което да доведе до намаляване на товареността на съдилищата.
- Инициране и провеждане на обществен дебат за ефективното включване на гражданските организации в процеса на медиация, като част от съдебната реформа.
- Инициране на обществен дебат и разработване и предлагане за обществено обсъждане на набор от нормативни промени, които да улеснят използването на медиацията за разрешаване на административни спорове в областта на екологията и опазването на околната среда.
- Подобряване процесите на администриране, публично информиране и цялостната ефективност при избор на решаване на спорове чрез медиация.
- Засилване на ролята и потенциала на медиаторите и в частност специализирано обучение на медиатори в сферата на екологията и опазването на околната среда.

1.2. Същност на съдебните програми за медиация

Съдебната програма за препрещане към медиация е **инициатива на един съд за предоставяне на информация и възможност за ползване на по-бърз и благоприятен начин за разрешаване на един спор** в сравнение със съдебното производство - чрез процедура по медиация при неутрален и независим експерт в разрешаването на спорове.¹

Съдебните програми предоставят **съдействие само на страни, които вече имат образувани дела в съответния съд, към който е програмата за медиация.**

За да започнете медиация, няма значение на каква фаза е делото, дали по него е имало вече заседания, стига да не е произнесено решение. Медиация можете да се проведе както на първа, така и на втора инстанция.

Когато вече е заведено съдебно дело, съдът дава възможност на страните да се разберат чрез медиация, за да:

- спестят време,
- намалят разходите си за разрешаването на спора,
- да договорят решение, което максимално ги удовлетворява, и което
- обичайно се изпълнява доброволно,
- запазят имиджа и тайните си,
- и да подобрят отношенията си, ако са важни за страните или се налага да

продължат.

Тъй като медиацията в България няма задължителен елемент и е доброволна процедура, страните са свободни във всеки момент да продължите с воденото на съдебното дело.

В рамките на съдебната програма страните **могат да получат следното съдействие:**

- **информация** за възможността за разрешаване на спора по доброволен начин чрез процедура по медиация, както и за медиаторите или обединенията от

¹ Информацията е от тук <https://www.mediation.bg/court-programs/court-programs%20> . Сайтът е последно посетен на 02.02.2018 г. Информация за различните градове, в които действат съдебни програми за медиация, можете да откриете тук <https://www.mediation.bg/court-programs/362>

медиатори (центровете за медиация), които предоставят услуги по правилата на съдебната програма – чрез информационни табла и брошури, на уебсайта си и по други подходящи начини;

- **персонално съдействие** от съдебен служител - координатор, който отговаря на **въпроси и запитвания във връзка с услугите и възможностите**, предоставяни от съдебната програма за медиация – на разположение в съдебната сграда;

- **административно съдействие** от координатор на съдебната програма за медиация (съдебния координатор), **за организирането на срещите по медиация и координацията** между страните, медиаторите и съда – преди и след провеждането на срещите по медиация.

1.3. Основна цел на Анализа

Настоящият анализ има за цел като бъде разгледан напредъкът на съдебните програми за медиация, да бъде потърсен паралел и възможност за прилагането им и по административни спорове. Като бъдат взети предвид трудностите и препоръките към съдебните програми по медиация, прилагани до момента по граждански спорове, то би могло да бъде използвана натрупаната практическа база и съобразявайки спецификите на административния спор, да се създаде приложим модел на съдебни програми за медиация по административни спорове.

Въпросът разкрива особена важност, имайки предвид споменатата по-горе роля на административните съдии за популяризиране и легитимиране на медиацията по административни спорове, която няма историческа обусловеност в българския правен мир.

2. Програми за инициране и популяризиране на съдебни програми за медиация

2.1. Действащи към момента програми за инициране и популяризиране на съдебни програми за медиация

В помощ на вече създадените съдебни програми по медиация и за да бъдат насърчени и подпомогнати съдилищата в развитието на съществуващите центрове и създаване на нови, през 2016 г. стартира Проект „Медиация и съд в подкрепа на бизнеса: Популяризиране на бързото, честно и ефективно разрешаване на спорове чрез съдебни програми за препращане към медиация“. Проектът е финансиран от Фондация „Америка за България“. Осъществява се от Център за разрешаване на спорове² в периода 2016г. – 2018г.

Проектът има за цел изграждане и разрастване на съдебни програми, които насочват към медиация в 6 български града - Варна, Велико Търново, Бургас, Благоевград, Пловдив и Плевен.

Проектът си поставя за цел увеличаване на случаите, разрешени с медиация, спестените средства и по-бърз съдебен процес с по-качествени съдебни актове. Подкрепени по проекта съдилища (районни и окръжни) до момента (до есента на 2017г.) са съдилищата в гр. Варна, Бургас, Плевен, Пазарджик и Хасково.

Във връзка с развиването на съдебните програми по проекта се извършват множество дейности, в това число:

- изработване на наръчник и документи за съдебна програма за препращане към медиация;

² Повече информация тук: <http://www.bgmediation.com/proekt/sadebni-programi> . Сайтът е последно посетен на 10.02.2018 г.

- конференции за медиацията за юристи и институции и семинар за съдии;
- Обучения по препращане за съдии;
- Семинари за адвокати в представителство при медиация и много други събития³.

Център за разрешаване на спорове отчита следните извършени дейности по проекта за периода март 2016-2017 г.⁴:

- повече от **7 съдилища** вече разполагат с пълен набор от документи и наръчници за създаване и управление на съдебна програма за медиация с "know-how" за най-ефективните методи и техники, прилагани по света. Повече от половината са получили и консултиране и съдействие за организиране на техни програми за медиация
- **77 съдии са обучени в препращане към медиация** - от района на Варна, Бургас, Плевен, Велико Търново, Враца и Пазарджик.
- **55 адвокати са обучени как да представяват клиентите си в медиация** - във Варна и Бургас
- **22 председатели на съдилища от 16 областни града в България са заявили интерес** към медиацията - и са обменили идеи за конкретни стъпки на семинара за административни ръководители на съдилища с федерален съдия Роб Леви от Ню Йорк и Дона Стийнстра от Федералния съдебен център във Вашингтон,
- **58 юристи** са се включили а в семинара за ролята на адвокатите в медиацията в САЩ и България, със съдия Роб Леви и Дона Стийнстра,
- **Над 100 души**, представители на всички власти и основните организации на адвокатурата, бизнеса, образованието и медиаторите – **вземат участие в Деня на медиацията във Варна**
- Вече действа **национален портален уеб-сайт** с ресурси за медиацията – www.mediation.bg
- **Скок на препращанията към медиацията във Варна и първи препращания към медиация от съдилищата в Бургас и Плевен.**
- Резултатите на Варна за първата една година - 75 срещи по медиация, 42 медиации, над 100 страни - само в съдебния център, повишение на медиациите при частните медиатори – още преди съдебно дело.

³ Подробно за проекта и инициативите по него, може да бъде намерена информация тук <http://www.bgmediation.com/proekt/417-sadebni-programi-za-mediatziya-v-stranata-novata-valna-2016g>

⁴ Информацията е предоставена тук: <http://www.bgmediation.com/proekt/444-chast-ot-rezultatite-za-mediatziyata-ot-parvata-godina-na-proekt-mediatziyata-v-podkrepa-na-biznesa-za-mart-2016-2017-g>

BG05SFOP001-3.003-0016-C01

"Ефективната медиация в областта на екологичните спорове, адекватен способ за граждански контрол и подпомагане реформата в съдебната система"

- **Стотици посетители** на съдебните сгради във Варна, Бургас и Плевен, са запознати с медиацията - от координаторите и чрез информационни материали.

3. Развитие на съдебните програми за медиация по градове

3.1. Развитие на съдебна програма за медиация в Софийски районен съд (СРС) и Софийски градски съд (СГС)

3.1.1. Кратка историческа справка на Центъра

За да получат повече граждани и търговци възможност да използват медиацията, за да решат спора си според собствените си интереси, СРС (Софийски районен съд), НАМ (Национална асоциация на медиаторите) и GEMME (Европейската асоциация на съдиите за медиация) през месец януари на 2010 г. стартират Програма "Спогодби" към Софийски районен съд. Програмата е инициирана чрез Проект (МЕДИАЦИЯТА-ВАШЕТО РЕШЕНИЕ), финансиран от Фонд "България" на Американската агенция за международно развитие и German Marshal Fund чрез Балканския тръст за демокрация.

На 27 януари 2010 г. председателят на СРС Красимир Влахов откри "Център за спогодби", създаден с цел въвеждането на по-справедлив, ефективен и достъпен европейски стил на правораздаване и разрешаване на съдебни спорове. Това е първият център по медиация в България, създаден и работещ към съд и един от малкото такива центрове в Европа.

Целта на Програмата е да предостави на страните по съдебните дела възможност да разрешат доброволно спора си с помощта медиационните техники, като:

- получат информация за възможността да разрешат спора си по доброволен начин чрез използването на медиационните техники;
- изберат медиатор-доброволец или обучен да използва медиационните техники съдия, който да ги подпомогне да постигнат разрешение на спора си;

- получат административна помощ от съдебен координатор за организирането на разрешаване времето и мястото на срещите за на спора.
- Осигуряване на помещение, което може да се ползва безплатно за провеждане на срещи между страните и медиатора.

Съдействието, което страните получават по програма „Спогодби“ е изцяло **безвъзмездно**.

В Резолюция на Европейския парламент от 13 септември 2011 г. 5 за прилагането в държавите-членки на Директивата относно медиацията, България получава изключително признание като пример за успешни практики, насърчаващи използването на медиацията. Специално се посочват заслугите на съдебната система и съдебния Център за медиация, който се намира в най-големия съд в страната – СРС, за добрите резултати на България в медиацията.

Кратко представяне на ЦСМ, е представено в брошура, изготвена от Центъра- **Приложение № 1** към този Доклад.

3.1.2. Организационна структура на ЦСМ

Организационната структура на ЦСМ се определя с Правила за организацията и дейността на Центъра за спогодби и медиация към Софийски районен съд и Софийски градски съд⁶ (Правилата). Съгласно този документ **Общото събрание (ОС)** е висшият ръководен орган на ЦСМ. ОС се състои от всички заявили участие в Програмата съдии, медиаторите от Регистъра на медиаторите към ЦСМ и

⁵ ...11. Признава добрите резултати, постигнати от финансовите стимули, предвидени от Закона за медиацията в България; отчита обаче, че тези успехи се дължат и на продължителния интерес към медиацията от страна на българската съдебна система, в която медиаторската общност съществува от 1990 г., а Центърът за медиация – в който работят медиатори на смени – предоставя ежедневно от 2010 г. насам безплатни услуги по медиация и информация за страните по висящи съдебни дела; отбелязва, че в България се е осъществила медиация по две трети от насочените за медиация дела и половината от тези дела са били приключени успешно чрез медиацията."

⁶ Пълният текст на Правилата може да бъде открит тук: <http://srs.justice.bg/srs/280-%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0BB%D0B0%20%D0BD%D0B0%20%D0%A6%D0%A1%D0%9C>

съдебните координатори. ОС отговаря за устойчивото развитие на ЦСМ, посредством правата и задълженията, възложени му с Правилата. ОС избира Председател на ЦСМ.

Оперативното ръководство на ЦСМ се осъществява от Управляващ екип (УЕ), който се състои от председателя, трима заместник-председатели на ЦСМ и съдебен координатор.

Съдебният координатор е служител на СРС или СГС, определен/ назначен за администриране и подпомагане на работата на ЦСМ и осъществяване на връзката със Съда. За всички въпроси, свързани с провеждането на медиационните срещи, съдиите и страните се обръщат към координатора на ЦСМ.

Медиаторите предоставят безвъзмездно услугите си за провеждане на медиации в ЦСМ. Изборът на медиатори към ЦСМ се извършва от Изборен екип (ИЕ), който се назначава от УЕ в състав: двама съдии, двама медиатори и Председателя на ЦСМ. Координаторът включва одобрените кандидати в Регистъра на медиаторите към ЦСМ. Регистърът се публикува на интернет страницата на СРС.

Анализ на дейността на ЦСМ се извършва от Анализиращ екип (АЕ)

3.1.3. Дейност на ЦСМ

Дейността на ЦСМ при СГС и СРС се извършва в съответствие с приетите Правила. **Работно време** на ЦСМ е всеки делничен ден от 9:00 часа до 17:00 часа. Записвания в графика ⁷ се извършват на адрес [Http://mediatorbg.eu/calendar/calendar.php](http://mediatorbg.eu/calendar/calendar.php) от медиаторите, вписани в Регистъра на медиаторите към ЦСМ, достъпен на адрес <http://srs.justice.bg/srs/160>.

Съгласно Правилата Съдията може да прецени дали разглежданото от него дело е подходящо за препращане за периода, през който делото е висящо пред него. Изборът на медиатор/и и определяне датите на медиационните срещи се осъществява от съдебния координатор при съобразяване на графика, текущата натовареност на медиаторите, препоръките на съдията или предпочитанията на страните. Когато съдията установи в първото по делото заседание или в последващо заседание, че делото е подходящо за разрешаване чрез използване на

⁷ Графикът на медиациите в ЦСМ е достъпен тук: <http://srs.justice.bg/srs/310-%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%BD%20%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%A6%D0%A1%D0%9C>

медиационните техники, той може да разясни накратко на страните какво е медиация, след което да ги попита дали желаят спорът им да бъде разрешен по този начин. При заявено съгласие съдията ги запознава с възможните дати по Графика на ЦСМ за провеждане на първата среща, след което страните попълват и предават на съдията необходимия формуляр⁸. Съдията или секретаря на състава предава формуляра на съдебния координатор, който въвежда информацията от него в Графика и съхранява формуляра.

Срещите се провеждат в някоя от сградите, използвани от СРС или СГС, или на друго място, определено от медиатора и страните.

Срещите на медиатора със страните се провеждат съобразно приетите Стандарти за провеждане на процедурата по медиация⁹. Съдебният координатор уведомява съдията, препратил делото, за резултата от срещата. Когато на първата среща не се стигне до разрешаване на спора, процедурата може да бъде продължена в последващи срещи.

Съгласно отчетните документи, публикувани на страницата на ЦСМ за последните три отчетени години може да се обобщи следната статистическа информация за препратени към ЦСМ дела:

Година	Препратени дела	Реализирани медиации	Постигнато споразумение	Без споразумение	Продължаващи
2014	135	112	37	60	15
2015	122	92	26	58	8
2016	157	123	36	72	15
01.2017- 03.2017	34	20	5	14	2

⁸ Всички формуляри, приложими при работата на ЦСМ, могат да бъдат разгледани тук:

<http://srs.justice.bg/srs/159->

[%D0%A4%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%B8](#)

⁹ Приложение 2 към Правилата- <http://srs.justice.bg/srs/280->

[%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%A6%D0%A1%D0%9C](#)

Анализиращият екип към ЦСМ изготвя ежегодно и анализ за качествените параметри на проведените медиации. Статистиката е извлечена от информационните формуляри на медиаторите по проведените процедури, паралелно съпоставяни с подадените от страните обратни връзки. От общия брой 123 медиации, проведени през 2016 г.

Резултат	Брой медиации, по които е отчетен съответният резултат
Страните са подобрили отношенията и/или комуникацията помежду си	57
Намалено е емоционалното напрежение	54
Изяснени са спорните моменти и е ограничен предметът на доказване	49

Видно от отчета на АЕ за 2016 г. се констатира 28,68 % покачване на проведените медиации през 2016 г., в сравнение с 2015 г., а на реализираните медиации – с 32,99 %. Запазва се относително ниският брой на делата, по които е постигната спогодба спрямо броя на делата, по които е проведена медиация, макар през 2016 г. да се отчита **нарастване на броя на постигнатите спогодби над 3 пъти.**¹⁰

Съгласно Отчета за работа на УЕ на ЦСМ за периода март 2016- март 2017 г.¹¹ се констатира устойчиво развитие на ЦСМ. Увеличаване на броя на препращанията и качеството на проведените медиации. Видно от отчета ЦСМ изпълнява множество дейности за развитие на съдебната програма по медиация като:

- проведени са няколко срещи и обучения със съдии от СРС с акцент върху въпросите на препращането;
- През м. февруари 2017 г. започва поетапното обучение на съдии от СРС по медиация от обучителни организации. Предстои и обучение на нов съдебен координатор
- Извършен е прием на 17 нови медиатори;

¹⁰ Отчетът на АЕ за 2016 г. е достъпен тук: http://mediatorbg.eu/public_mediacia/drugi/AE2016.pdf

¹¹ Отчетът на УЕ на ЦСМ за март 2016-март 2017 г. е достъпен тук: http://mediatorbg.eu/public_mediacia/drugi/UE2016-2017last.pdf

- Във връзка с отчетената като успешна инициатива (проведена по времето на „Дни на медиацията 2016“) за осъществяване на медиация по препратени дела веднага след препращането им от зала и изразената готовност от няколко съдебни състава да допуснат присъствието на медиатор в заседанията по разглеждани от тях дела, който да може да поема веднага случаите, в които страните са се съгласили на медиация, се обсъжда възможността за създаване на екип от медиатори от Центъра, който да е на разположение в сградата на съда в дните, в които съответните състави заседават и да поема такива случаи.

За отчетния период са констатира ни и някои слабости:

- нередовно или забавено вписване в графика на медиаторите, което създава опасност от невъзможност за извършване на процедура по медиация по препратени дела;
- неспазване на етични правила и прояви на нелоялно отношение към работата на ЦСМ и членовете му;
- невъзможност от създаване и поддържане на пълен Регистър на медиаторите към ЦСМ поради неподаване на необходимите данни и снимки.

УЕ констатира следните резултати от сътрудничеството с ръководствата на съдилищата и компетентните институции и участие в проекти за медиацията за отчетния период март 2016- март 2017 г.

- Успешно начало на работата по пилотния проект на СРС за препращанията;
- Проведена в партньорство с националния Омбудсман експертна дискусия на тема „Медиацията в България: проблеми и решения“, на базата която са Омбудсмана излиза със следните предложения за спешни действия от Министерство на правосъдието:
 - Изготвяне на Национална стратегия за медиацията в България, с ясно разписани мерки, срокове и отговорности за стимулиране на развитието

на института и на участниците в него - страни, медиатори, съдилища, както и за гарантиране на квалификацията на медиаторите и на качеството на провежданите медиации.

- Във връзка със своевременното въвеждане на елементи на задължителна медиация Омбудсманът препоръчва одобряване на пилотни и съпътстващи мерки, базирани на добрите практики и опит на редица европейски и други държави, и по конкретно:

- Създаването на мрежа от правоспособни медиатори във всички градове с районни съдилища, което ще обезпечи възможността за ефективното използване на медиацията като ефективно средство за решаване на спорове;

- Сформиране на работна група и предприемане на законодателни мерки за ангажиране на Министерство на правосъдието с процеса на регулиране на дейността на медиаторите (регистър, контрол, обучение, дисциплинарна отговорност);

- Въвеждане на задължителна първа обща среща по медиация при семейно – правни спорове;

- Осигуряване на финансирането/ заплащането за тази първа обща среща такса от държавния бюджет или поощряване на страните чрез намаляване на съдебните такси при постигане на споразумение чрез използването на медиация.

- Въвеждане на промени освен в ГПК и Закона за медиацията и в Закона за съдебната власт, предвид осъществяването на контрол и финансирането на института.

Получено е съгласие от Министерство на правосъдието за формиране на работна група по препоръката като ЦСМ трябва да излъчи свой представител и да подпомогне Омбудсмана при формирането ѝ.

Съгласно отчета на УЕ за отчетния период ЦСМ взема чрез представителите си участие в още множество форуми и инициативи, свързани с проблемите на медиацията и популяризирането ѝ, като някои от тях са:

- Организирането и провеждането на „Дни на медиацията 2016“
- създадена Фейсбук страница на ЦСМ с цел популяризиране и повишаване на интереса към медиацията¹², в която се публикува актуална информация, свързана с медиацията.
- Множество медийни изяви, целящи популяризиране на медиацията

¹² Facebook страница на ЦСМ <https://www.facebook.com/CentarZaSpogodbilMediaciасm/>

3.2. Развитие на съдебна програма за медиация в Окръжен и Районен съд-Бургас

3.2.1. Кратка историческа справка на Центъра

Инициативата за разработване на съдебна програма за медиация в Окръжен и Районен съд – Бургас стартира през месец октомври 2012 г., когато съвместно с Асоциацията за извънсъдебно решаване на спорове – Бургас е инициран месец на медиацията, повторен и през 2014 г.¹³

Целта на инициативата „Месец на медиацията“, а в последствие и на „Програмата за медиация на Окръжен и Районен съд – Бургас“ е да се създадат нагласи у обществото към по-широко използване на всички алтернативни подходи за разрешаване на спорове и в частност медиацията, като извънсъдебен способ.

¹³ Информацията е взимана от тук <http://www.os-burgas.org/index.php/2017-06-19-12-49-29> . Сайтът е последно посетен на 10.02.2018 г.

На **6 април 2017 г.** в Бургас е открит Център за медиация към Окръжен съд и Районен съд – Бургас. Откриването му е част от проект „Медиация в подкрепа на бизнеса: Насърчаване на справедливото и целесъобразно разрешаване на спорове чрез съдебни програми за медиация“, и се осъществява от Център за разрешаване на спорове. Предвидено е Центърът за медиация към съда да работи ежедневно като предоставя на гражданите информация за процедурата по медиация и съдейства за провеждането на процедура по медиация в съда. Той се намира на втория етаж в сградата на Окръжен съд – Бургас.

3.2.2. Как протича процедурата по медиация?

Съдията-докладчик по делото, в случай че прецени, че разглежданото от него дело е подходящо за препращане към медиация указва на страните възможността за доброволно уреждане на спора – чрез медиация или друг, избран от страните способ с оглед постигане на благоприятен за спорещите субекти резултат. Напътстването към медиация може да се осъществи от постъпването на исковата молба до приключване на устните състезания по делото.

Страните избират по своя преценка медиатор от Списъка на медиаторите/центровете за медиация, включили се в съдебната програма. В центъра по медиация се поддържа актуален списък с медиаторите, изразили желание да се включат в програмата и техните координати. Информация за медиаторите и техните контакти се предоставя от координаторите на програмата. Страните имат възможност да се обърнат към медиатор, който не е включен в Списъка с медиаторите, част от Съдебната програма за медиация на Окръжен и Районен съд – Бургас.

Страните провеждат медиацията в удобно за тях време и уведомяват препращащия ги съдия както за срока, който им е необходим за провеждането на медиация, така и за резултата от нея.

Съдът уведомява страните, че отказът им от участие в среща по медиация или приключването ѝ без споразумение не влияе на резултата от съдебното производство.

В случай, че времето за провеждане на медиация между две съдебни заседания се окаже недостатъчно - по съвместна преценка на страните и медиатора, страните следва да уведомят съда за това, че ще проведат допълнителни срещи по медиация, както и за срока, който са уговорили за приключване на медиацията. Максималният срок за провеждане на медиация не може да е повече от 6 месеца от започването ѝ.

След приключване на процедурата по медиация медиаторът попълва отчет за проведена медиация до съда и го изпраща по e-mail на съдебния координатор, който го предава на съдията докладчик по делото.

До 1 месец след приключването на процедурата по медиация е препоръчително страните да попълнят кратка форма, в която да споделят мнението си за протичането на процедурата по медиация с оглед подобряване на ефективността на способа. Анкетата за обратна връзка се попълва по образец, като страните имат възможност да я попълнят на място в съда или да я изпратят попълнена по електронна поща.

Ако не се постигне спогодба чрез медиацията, страните могат да продължат съдебното производство.

Ако в хода на медиацията страните постигнат спогодба и съдът я одобри се възстановява половината от вече внесената държавна такса по съдебното производство.

3.2.3. Управление и организация на съдебната програма.

Съдебната програма се управлява от Председателите на Окръжен и Районен съд – Бургас, които вземат решения, свързани с функционирането на програмата.

За функционирането на програмата са определени двама координатори, един за Окръжен съд – Бургас и един за Районен съд – Бургас. Съдебният координатор изпълнява текущите задачи във връзка с работата на съдебната програма, възложени му от Председателя или определения от него екип.

По преценка на Председателя на съда работата на съдебната програма може да бъде подпомагана от Съвет за медиация, с участието на медиатори, адвокати, представители на институции и бизнес общността, който да има консултативна функция и да дава предложения за подобряване на дейността на съдебната програма.

21 медиатори предлагат своите услуги в Центъра¹⁴.

3.2.4. Дейност на ЦМС към ОС- Бургас и РС- Бургас

По данни на пресслужбата на ОС- Бургас от 10.11.2017 г. за осемте месеца на съществуването му проведени **10 процедури по медиация, 3 – завършили със споразумение одобрено от съда**, регистрира до момента Центърът по медиация и спогодби към Окръжен съд – Бургас и Районен съд – Бургас.

Освен провеждане на медиации, ЦМС се ангажира и с други дейности за популяризиране на медиацията сред обществеността¹⁵, като:

- Образователен форум за представяне на метода „Медиация“ за решаване на конфликтни ситуации в училище;
- Организиране и провеждане на „Дни на медиацията 2017 г.“- провеждане на множество инициативи за популяризиране на медиацията по различни дела, водене на безплатни медиации и консултации на граждани и др.

¹⁴ Списък на медиаторите към центъра е публикуван тук: <http://www.os-burgas.org/index.php/2017-06-19-12-49-29/2017-06-19-13-36-54>

¹⁵ Информация за инициативите на ЦМС към ОС- Бургас и РС- Бургас, може да бъде открита тук: <http://www.os-burgas.org/index.php/2017-06-19-12-49-29/2017-06-19-13-46-42>

3.3. Център за Медиация към съдебен район на Окръжен съд Варна

3.3.1. Кратка историческа справка

За насърчаване на медиацията, като по-благоприятен за страните способ за уреждане на спорове, през 2015г. Окръжен и Районен съд Варна реализират съвместно Център за медиация. Всеки работен ден от 9 до 17 ч., Центърът предоставя безвъзмездно възможност на страните по неприключили граждански, частни наказателни и търговски дела, разглеждани в съдилищата от съдебния район на Окръжен съд – Варна, да разрешат правния спор доброволно, посредством медиация и със съдействието на медиатор.

Две години след създаването си, Центърът по медиация към съдебния район вече се утвърди като един от активно и успешно работещите в страната, със значителен дял на постигнати споразумения и принос за формирането на позитивна нагласа относно възможностите на медиацията за подобряване на взаимоотношенията и комуникацията между спорещи страни.

3.3.2. Дейност на Центъра

За съдействие към Центъра могат да се обърнат страни по неприключили граждански, частни наказателни и търговски дела, разглеждани в съдилищата от съдебния район на Окръжен съд Варна:

Окръжен съд - Варна

Районен съд - Варна

Районен съд - Девня

Районен съд - Провадия.

Центърът е разположен на 4 етаж в сградата, в която се помещава Съдебно-изпълнителна служба при Районен съд Варна на адрес: гр. Варна, ул. „Ангел Кънчев" №12.

Участници в процедурата по медиацията са страните, медиатор/ко-медиатори, адвокати и експерти.

За страните по съдебните спорове услугата е безплатна. Участието на медиаторите е доброволно и безвъзмездно¹⁶.

Формулярите, необходими в процедурата по препращане към медиация са публикувани на страницата на Центъра¹⁷

От откриването на центъра има над **100 подадени заявления** за медиация¹⁸. (преобладаващата част от тях са по дела на Районен съд – Варна, към 20% по дела на Окръжен съд – Варна, и по няколко дела на РС – Провадия и РС – Девня). Около 70% от всички подадени заявления за медиация са по граждански дела, а по 15% са съответно тези по търговски дела и по наказателни дела от частен характер (НЧХД). Прави впечатление, че сред гражданските дела, по които се ползват способите на медиацията за разрешаване на спорове, преобладават делата за делби и за договорни отношения между физически лица, както и спорове по семейния кодекс – за развод, за родителски права и издръжка.

Методът се явява **успешен средно при всеки трети случай на медиация**. Друго предимство на медиацията, което се потвърждава през двете години от създаването на Центъра, е пестенето на време и по-бързата процедура за решаване на спорове за всяка от страните по дела. Данните сочат, че **преобладаващата част от медиациите се решават при средна продължителност от 2 срещи**.

Общо за двугодишния период около 10% са несъстоялите се процедури по медиации. Причината за тях е, че едната страна е изразила готовност и е пунала заявление за медиация, но другата страна е проявила нежелание да се яви.

Резултати през 2016 г.¹⁹

В първата година от работата на Центъра резултатите показват:

- **66 срещи по медиация**, 3/4 - от тях по граждански спорове, 1/4 - по наказателни дела от частен характер;
- Сключени са **15 споразумения**;

¹⁶ Списък на медиаторите, които работят по програмата може да бъде открит тук <http://vos.bg/bg/court/mediation-centre?showall=&start=5>

¹⁷ Формулярите могат да бъдат разгледани тук: <http://vos.bg/bg/court/mediation-centre?showall=&start=6>

¹⁸ Информацията е от тук: <http://vos.bg/bg/press/news/472-2-2>

¹⁹ Информацията е от тук: <http://www.bgmediation.com/proekt/sadebni-programi/460-varna-novata-stolitz-na-mediatziyata-v-balgariya-11112016-g>

- Над 25 са обучените съдии, които вече насочват към медиация.

На какво се дължи силният старт на Центъра за медиация към съдебен район Варна?

В световен мащаб, има няколко фактора, които са ключови за успеха на една съдебна програма за медиация. Стартът на Окръжен и Районен съд Варна потвърждава стремежът им да бъдат осигурени всички тези фактори и да се работи на световно ниво.

Ангажирано ръководство на съда във Варна. Председателите и заместник председателите са пряко ангажирани в управлението на Центъра. Наред с това, те работят с екип от отдадени на каузата съдии и съдебни координатори.

Надеждна информация и насочване на страните. Страните по спорове получават пълно съдействие и подкрепа както от съдебните координатори, които организират всичко необходимо за провеждането на една медиация, така и от съдиите, които разясняват процедурата по медиация при всеки подходящ случай в съдебна зала.

Мотивирани и добре подготвени медиатори. Съдът работи с подбран кръг от медиатори, които са отлично подготвени специалисти с опит в различни области, така, че да бъдат на разположение в зависимост от вида на спора.

Резултати през 2017 г.

- От началото на **2017 г.**, от четирите съдилища, са били препратени в Центъра по медиация общо **53** дела;
- По **38** от заявленията са насрочени медиации, като са проведени **64** **медиационни срещи**;
- Постигнати са **19 споразумения** - 1 по дело за делба 1 за развод, 7 по дела за упражняване на родителски права, 5 по облигационни искиове (т.е. спорове свързани с изпълнение на договорни отношения), 2 по НЧХД и 3 по дела за домашно насилие.;
- Общо **35 съдии** от съдебния район са преминали обучения по медиация и са обучени в техники за препращане към този способ за разрешаване на спорове извън съда.

Съгласно предоставена информация на проведен **семинар за обмен на практики между председатели на съдилища и съдии с опит в препращането** към медиация на 10-11 ноември 2017 г., организиран от Център за разрешаване на спорове процентът на

споразуменията от вече отишлите на медиация е **49%**- изключително висок процент за съдебно препратени към медиация страни.²⁰

От фактически проведените медиации в Центъра за 2017 г. споразуменията представляват 50%, като размера на материалния интерес за делата, приключили със спогодба е 7090лв.

²⁰ Информацията е от тук <http://www.bgmediation.com/2010-04-23-09-51-10/469-preprashtaneto-kam-mediatziya-navliza-vav-vse-poveche-balgarski-sadilishta-noemvri-2017-g>

3.4. Център по медиация при РС- Благоевград

3.4.1. Кратка историческа справка

От 10 декември 2013г. в съдебната палата на Благоевград е открит и функционира Център по медиация с работно време от 09:00 до 17:00 часа.

Районен съд–Благоевград е взел участие и в Проект „Медиация в подкрепа на бизнеса: Насърчаване на справедливото и целесъобразно разрешаване на споровете чрез съдебни програми за медиация“, разработен от Центъра за разрешаване на спорове –гр. София. По отношение на всеки от поканените за участие в проекта съдилища, ще се изготви специална програма за преpraщане към медиация, като ще се организират и обучения за съдиите в тази област.

При направената оценка в края на 2015г. за приоритетните области, в които следва да продължи работата си РС-Благоевград, след приключване на предходният управленски мандат, близо 37% от анкетираните 138 лица са посочили, че такава област следва да бъде именно насърчаването от съда за прилагане на медиацията при решаване на съдебните спорове. Този посочен приоритет за работа от самите потребители на правосъдие, мотивира и ръководството на РС- Благоевград да включи съда в рамките на този нов Проект с национално значение, още повече, че през предходният управленски мандат, в Съдебната палата на Благоевград бе обособен и оборудван и първият за региона Медиационен център, който също ще подпомогне и направи по ефективно участието на съда в този Проект.

3.4.2. Процедура по медиация в Центъра

Председателят на Районен съд-Благоевград е утвърдил вътрешни правила за работата на Медиационен център-Благоевград.

Съгласно правилата и за разлика от организацията на дейността в посочените по- горе съдилища, при преpraщане от съда към процедура по медиация, страните следва да изберат сам медиатор от Единния регистър на медиаторите. Видно от

публикуваната на страницата на Центъра информация, към него не действат медиатори. Тоест Центърът може да предостави материална база, където да се проведе (съгласно публикуван График) медиацията, но страните следва да ангажират медиатор, като договорят заплащане на съответно дължимата за услугата му такса.

В сайта на РС И ОС Благоевград към момента няма данни за препращания от съдии към Центъра, нито за състояли се медиации в него и техния изход.

3.5. Други съдилища в страната, в които са създадени съдебни центрове по медиация.

Видно от посочените по-горе данни създаването на съдебни центрове по медиация е в подем. Въпреки, че основите на медиацията по граждански и търговски спорове в страната са все още крехки, а броят на провеждани медиации не е така значителен на фона на постоянно увеличаващия се процент на образувани дела, то тази форма на популяризиране на медиацията има потенциала да привлече повече спореци страни към алтернативно решаване на споровете им. Самото присъствие на Центровете в сградите на съдилищата дава увереност у решилите да опитат медиация в легитимността на процедурата.

С оглед на това в редица съдилища са разкрити Центрове по медиация или се осъществяват съдебни програми по медиация, които тепърва предстои да развият своя потенциал. Към редица съдилища има разкрити такива, като част от тях - по Програма „Спогодби“ и други - по Проект „Медиация и съд в подкрепа на бизнеса: Популяризиране на бързото, честно и ефективно разрешаване на спорове чрез съдебни програми за препращане към медиация“. Някои от тях са:

- Съдебна програма по медиация към РС- Плевен²¹;
- Съдебна програма по медиация към РС- Велико Търново - на 18.12.2013 г., в гр. Велико Търново, Районен съд - Велико Търново сключи Меморандум за сътрудничество²² със Сдружение с нестопанска цел "Център по медиация" за насочване към медиация от страна на съда²³;

²¹ Информация е предоставена тук: <http://rs.pleven.bg/mediatziya>

²² Меморандумът може да бъде намерен тук: <http://vtrs.org/images/mediacia/memorandum.pdf>

²³ Информация е предоставена тук: <http://vtrs.org/index.php/2015-03-08-16-45-14>

- Център за спогодби и медиация и Програма „Спогодби“ към Смолянски окръжен съд²⁴;
- Програма „Спогодби“ към РС- Балчик²⁵;
- Предстоящо разкриване на Център за спогодби и медиация ще бъде създаден към Окръжния и Районния съд в Перник²⁶.

По данни на Център за разрешаване на споровете гр. София, интерес към развиването на съдебни програми за медиация заявиха и **председателите от 22 съдилища от 16 областни града в България**²⁷.

²⁴ Информация е предоставена тук: http://smolyandc.judiciary-bg.org/courts/dc/smolian/ws_smoliandc.nsf/htdocs/SIVA8DQR3H.htm

²⁵ Информация е предоставена тук: <https://rsbalchik.info/bg/lawsuit/mediacia/>

²⁶ Информацията е от масовия печат: <http://www.paragraph22.bg/22-novini/read/centur-za-spogodbi-i-mediacia-shte-bude-suzdaden-v-pernik> . Сайтът е последно посетен на 12.02.2018 г.

²⁷ Информацията е от тук: <http://www.bgmediation.com/2010-04-23-09-51-10/427-otkrivane-na-sadeben-tzentar-kam-okrazhen-i-rajonen-sad-burgas>

4. Приложимост на съдебните програми за медиация по административни спорове

Видно от данните, предоставени в настоящия анализ, създаването и разработването на съдебни програми за медиация е в подем. Към момента центрове за спогодби и медиация са създадени само към районни и окръжни съдилища, като делата, за които има данни за препращания от съдии към процедури по медиация са с гражданско- правно естество (както и някои наказателни дела от частен характер).

Няма данни в разкритите Центрове да са разглеждани административни спорове, нито към административните съдилища в страната да предстои разкриване на подобни Центрове по медиация.

Вероятно обяснението за това се корени в скептицизма, относно приложимостта на медиационните процедури по административни спорове.

Действащата в България законодателната рамка, уреждаща медиацията е непрецизна. Уреждайки медиацията по граждански и търговски спорове, тя не отчита спецификите на административното правоотношение и спор.

Въпреки това не следва да се подлага на съмнение, че медиацията по административни спорове се допуска от Закон за медиацията, а на още по- силно основание, медиацията по всички административни спорове се регламентира и от Препоръка №R (2001)9 на СЕ. Следва да се има предвид, че България е подписала Препоръката и като страна по нея следва да спазва. Този международен акт препоръчва на страните да създадат уредба на медиацията по отношение на **всички видове административни спорове**. Българският Закон за медиацията е приет само три години след влизане в сила на Препоръката и като включва в приложното си поле административните спорове е един от модерните европейски закони. Недостатък

обаче е непрецизността на уредбата, както и липса на достатъчно ясна регламентация в административно- процесуалния ни кодекс. Всичко това води до необходимост от прецизиране и допълване на нормативната уредба в областта на медиация по административни спорове.

Съгласно Препоръката медиацията може да бъде класифицирана като класическа или **съдебно свързана**- тоест медиацията може да бъде използвана и след започване на съдебното производство и по препоръка на съдия.

Следва да се има предвид:

- непрецизната законодателна рамка на медиацията по административни спорове към момента;
- непротиворечивото заключение, че българския закон допуска провеждането на медиационни процедури по административни спорове;
- Липсата на традиция и култура на договаряне у административните органи;
- сложността на административните отношения, както и на преценката дали и кога административният орган може да договаря- дали се намира в условия на оперативна самостоятелност или обвързана компетентност; може ли да създаде прецедент по дадено правоотношение с акта на договаряне; ще третира ли по еднакъв начин сходни на спорния случай и др.,
- липса на познания у страните за възможността за провеждане на медиация, но и много често за алтернатива на акта, който се обжалват- т.е. адресата на акта е недоволен от акта и иска отмяната му, но не е достатъчно компетентен да предложи алтернатива на обжалвания акт;
- АПК урежда института на споразумението, сключено пред съда²⁸ ;
- АПК не задължава съдиите да напътстват страните към медиация, но и не забранява такова напътстване.

²⁸ Чл. 178. (1) Споразумение може да се сключи пред съда при всяко положение на делото при условията, при които може да бъде сключено в производството пред административния орган, дори и ако последният е отказал потвърждаването му

В описаната моментна ситуация, би било много трудно масово провеждане на медиации между спорещите страни по административен спор на най-ранен етап на възникването му и преди спорният акт да е обжалван пред съд.

Но ако спорният акт е обжалван, при разглеждането му от съдия, обучен в препращане към медиация, могат да бъдат преодолените следните пречки:

- съдията може да прецени дали по конкретния административен спор административният орган действа в условията на оперативна самостоятелност или обвързана компетентност- т.е. дали изобщо има право да договаря;
- кои са заинтересованите страни, които следва да вземат участие в спора- определями ли са и могат ли ако е допустима медиационна процедура- да вземат участие в нея;
- с оглед на своя авторитет, препращайки страните към медиация, съдията ще легитимира процедурата;
- към съда следва има добре подготвени медиатори по административни спорове, които да подпомогнат страните за постигане на компромисно, взаимно изгодно решение, което ще отчита, както интереса на държавата така и интереса на адресата на акта и интереса на заинтересованите лица;
- в случай на постигнато съгласие, страните могат да сключат пред съда споразумение по чл. 178 от АПК.

Препоръки:

- Да бъдат обучени административни съдии и съдии от районните съдилища, пред които се водят наказателни дела от административен характер в препращане към медиация;
- Да бъдат обучени медиатори по административни и в частност екологични спорове;
- Да бъде създадена пилотна програма (със съдействие на държавата и

неправителствени организации) за препращане на наказателни дела от административен характер в някои от вече създадените Центрове за спогодби и медиация към районните съдилища,

- Да бъде изготвена стратегия за създаване на Центрове за спогодби и медиация и към административните съдилища.

В случай, че бъде припозната идеята за разкриване на Центрове за споразумения и медиация към Административните съдилища в страната, както и при препращане по наказателни дела от административен характер (НДАХ), които съгласно Закон за административните нарушения и наказания са подсъдни на Районните съдилища в страната, то може да бъде използвана след адаптиране натрупаната до момента практика по съдебно – свързани медиации по граждански и търговски спорове.

Приложение към настоящия доклад са препоръки за подобряването на използването на медиация в съдилищата, предоставени от водещи съдии от чужбина, които са били поканени да проучат и оценят програмата за медиация на Софийски районен съд (СРС) и Софийски градски съд (СГС) (виж **Приложение №2**) и Европейски наръчник за Схеми за медиация към съдилищата от 09.01.2015 г. (виж **Приложение №3**)²⁹.

²⁹ Докладите са достъпни и тук: <http://srs.justice.bg/srs/200-%D0%94%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8,%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8,%20%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%B8%20%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8>

5. Заключение

Да се говори за медиация по административни и в частност екологични спорове в България е рядкост.

Множество са трудностите и неяснотите по процедурата, която трябва да се прилага, а дори и такава да бъде проведена, без адекватни законодателни промени в приложимите нормативни актове страните не биха имали сигурност, че постигнатото от тях споразумение е правно обвързващо или ако не бъде изпълнено доброволно от някоя от страните може да бъде изпълнително основание и да бъде принудително изпълнено.

В този начален период, имайки предвид нарастването на броя на административните и наказателните дела от административен характер, ролята на съдиите и на съдебно- свързаната медиация по административни дела ще бъде решаваща. Компетентността и авторитета на административните съдии може да бъде тази първа необходима предпоставка, която да даде начален тласък на говоренето и случването на медиацията по административни спорове.

Вероятно именно това е пътя за популяризиране на медиацията по административни спорове, за легитимирането ѝ като възможна и най- изгодна процедура за бързо и евтино разрешаване на споровете между граждани и администрация.

Изготвили и съгласували:

1. Весела Стоименова: юристконсулт
2. Станислав Червенков: юристконсулт
3. Любов Петкова: експерт икономическа информация
4. Росица Михайлова: експерт - програми и проекти
5. Анна Маркова–Ташкова: икономист - финанси
6. Катя Георгиева: психолог
7. Красимира Стойчева : еколог
8. Никола Йорданов: медиатор
9. Поля Филипова: еколог
10. Ренета Паунчева: медиатор

Одобрил:

BG05SFOP001-3.003-0016-C01

"Ефективната медиация в областта на екологичните спорове, адекватен способ за граждански контрол и подпомагане реформата в съдебната система"

Николай Сиджимов – Ръководител проект